

Kurkkukasveilla on myös muutamia virustauteja, mm. kurkun mosaiikkivirus ja tupakan mosaiikkivirus, jotka heikentävät kasvuja ja voivat lakastuttaa taimen kokonaan. Terve siemen ja taimiaineisto ehkäisee näiden virusten levintää.

Sadonkorjuu

Kasvu-aika kylvöstä sadonkorjuuseen on talvikurpitsailla noin 90-120 päivää, lajikkeesta ja kasvatusoloista riippuen. Sadonkorjuu ajoittuu elo-syyskuuhun. Talvikurpitsat korjataan, kun ne ovat kasvaneet täyteen kokoonsa, ovat kypsiä ja niissä on kova kuori. Leikattaessa hedelmään jätetään 5-10 cm kanta. Hedelmiä voi kypsyttää 25 asteen lämpötilassa noin 10 päivän ajan, jotta kuoren haavaumat korkkiintuvat, kuori kovenee ja varren tynkä kuivahtaa. Lämpökäsittely parantaa kurpitsan varastointi- ja kuljetuskestävyyttä.

Varastointi

Kurpitsavaraston sopiva lämpötila on 10-13 astetta ja ilman kosteus 60-75%. Varaston ilmanvaihdon on oltava hyvä. Eri lajikkeilla on eroja varastointikestävyydessä, esimerkiksi isoja, pehmeäkuorisia halloweenkurpitsoja ei voi varastoida pitkään, vaan ne tulisi myydä loka-marraskuussa.

Teksti: Riitta Peräinen, ProAgria Keski-Suomi ry

Lähteet: Irma Voipio (2001): Vihannekset -lajit, viljely ja sato
Elisabeth Ögren ja Pauliina Jonsson (2015): Odlingens beskrivningar. Ekologisk grönsaksodling på friland.

LuomuKS-hanke

Kurpitsan luomuviljely

Kurpitsa vaatii lämpimän, tuulilta suojatun kasvupaikan. Se kasvaa parhaiten runsasmultaisessa, ilmavassa, hyvin vettä pidättävässä, lämpimässä maassa. Ojituksen on oltava kunnossa, sillä kurpitsa ei siedä seisovaa vettä. Kurpitsalle sopiva maan happamuus on pH 6-7. Suositeltava viljelykierron pituus kurkkukasveilla, joihin kuuluvat kurpitsat, kesäkurpitsat ja kurkut, on 4-6 vuotta.

Lajikkeet

Yleisimmät Suomessa viljeltävät kurpitsalajit ovat Cucurbita pepo, C. maxima ja C. moschata. Useimmat kurpitsat ovat kasvatavaltaan pitkävartisia, mutta erityisesti C. pepo lajissa on myös joitain pensasmaisesti kasvavia lajikkeita. Kurpitsoiden väri, koko, muoto ja maku vaihtelevat suuresti.

Istutus

Kurpitsan kasvu-aika on pitkä, joten esikasvatus on suositeltavaa Keski-Suomessa. Siemenet kylvetään isoihin, halkaisijaltaan 8-10 cm ruukkuihin tai kasvatuskennostoihin. Sopiva taimikasvatusajan lämpötila on 20-24 astetta. Kasvusaika on 3-4 viikkoa, tällöin taimessa on noin neljä lehteä. Taimia on karaistava ennen istutusta avomaalle, sillä pienet taimet ovat herkkiä auringon paahteelle, tuulelle ja kylmyydelle. Istutus ulos kesäkuussa hallan vaaran ollessa ohitse.

Kasvuston päällä on hyvä pitää harsoa muutaman viikon ajan suojaamassa taimia. Viimeistään kukinta-aikaan harso on poistettava, jotta hyönteispölytys onnistuu. Kurpitsaa voi

kasvattaa myös muovitunnelissa. Tunnelin on oltava suuri ja ilmanvaihdon hyvä. Pölyttävien hyönteisten on päästävä tunneliin sisälle.

Istutustiheys vaihtelee lajikkeen kasvutavan mukaan eli onko lajike köynnöstävä vai pensastava. Köynnöstävien lajikkeiden riviväli on 1,5-3 m ja taimiväli 0,8-1 m. Viljelyssä voi kokeilla myös paririviä, jolloin suurempi riviväli paririvien välissä helpottaa hoitotöitä. Pensastavien lajikkeiden riviväli on 1-1,5 m ja taimiväli 0,8-1,25 m.

Lannoitus

Lannoitus lasketaan viljavuusanalyysin perusteella. Kurpitsat kasvavat voimakkaasti, joten ne tarvitsevat runsaasti ravinteita. Erityisesti kaliumin tarve on suuri. Peruslannoitukseen voi käyttää esim. karjanlantaa ja luomuhyväksytyjä lannoitteita sekä viherlannoituskasvustoa. Lannoitusta voi täydentää kaliumin osalta esimerkiksi kaliumsulfaatilla. Satotasolla 50 tn/ha peruslannoituksena annetaan tyyppiä 90 kg/ha, fosforia 30 kg/ha ja kaliumia 100 kg/ha viljavuusluokassa hyvä. Puutarhatilastoissa kurpitsan satotasot ovat viime vuosina olleet 15-20 tn/ha, vaihtelu on kuitenkin suurta kesän kasvu-olojen mukaan.

Hivenravinteita annetaan tarpeen mukaan. Boori ja kupari levitetään maahan ennen istutusta. Mangaani, sinkki ja rauta annetaan lehtilannoituksena kasvustonäytteen perusteella. Luomulannoitus, katteet ja palkokasvien käyttö viljelykierrossa lisäävät maaperän biologista aktiivisuutta ja mykorritsojen määrää, ja sen myötä lisäävät hivenravinteiden vapautumista maaperästä kasvien käyttöön.

Kurpitsa tarvitsee kesällä lisätyppiä noin 40 kg/ha. Kasvukauden aikana lannoitetaan rakeisella tai nestemäisellä lannoitteella. Lannoitteen voi myös korvata viherkatteella.

Kastelu

Kurpitsoilla on laajalle leviävä, mutta matala juuristo. Veden tarve on suuri koko kasvukauden ajan, ja ne vaativatkin jatkuvaa, tasaista kastelua. Rivien kattaminen pidättää kosteutta.

Rikkakasvintorjunta

Kasvupaikan täytyy olla puhdas kestorikkakasveista. Ennen istutusta on hyvä vielä äestää pois rikkoja. Rivivälien haraus koneella tai käsin onnistuu hyvin taimien ollessa pieniä. Riveissä voi käyttää katteena esim. mustaa muovia, biologisesti hajovaa katekalvoa, viherkatetta tai olkea. Olkea käytettäessä täytyy typpilannoitusta lisätä, sillä maatuva olki kuluttaa tyyppiä. Myöhemmin kasvusto peittää hyvin rikkoja.

Taudit

Kurpitsoilla esiintyy samoja tauteja kuin kurkulla ja kesäkurpitsalla. Viileinä kesinä ongelmana voi olla harmaahometartunta, jonka seurauksena hedelmiä mätänee. Harmaahometta voi ehkäistä tasapainoisella lannoituksella ja ilmastolla kasvustolla.

Sateisena kesänä kurpitsalla voi esiintyä pahkahometta, joka iskeytyy yleensä varsiin. Kasvit lakastuvat tavallisesti vähän ennen satokauden alkua. Varsissa kehittyy paljon suurikokoisia pahkoja, jotka säilyvät maassa 3-5 vuotta ja lisäävät siten merkittävästi seuraavien vuosien pahkahomevaaraa. Pahkahomeen vuoksi apilaa ja rypsiä ei suositella samaan viljelykiertoon kurpitsan kanssa.

Jos kastelu on epätasaista ja riittämätöntä kuivaan aikaan, voi kurpitsakasvustoon iskeä härmä. Härmä muodostaa lehtiin valkoista, jauhomaista peitettä. Härmä heikentää kasvin kasvua ja huonontaa hedelmän varastokestävyyttä. Osa lajikkeista on kestäviä härmää vastaan tai härmäresistenttejä, jolloin härmä ei tartu niihin.